

DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelősszerkesztő:

LENGYEL BÉLA.

Szerkesztőtársai:

**Frankó János, Kiss Endre,
Kocsis János.**

Kiadóhivatali főnök: **Matolcsy Sándor.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.

Fél évre 2 kor. 50 fill.

Ifjusági egyesületeknek 4 korona

Főiskolai hallgatóknak 3 korona

Egyes szám ára: 20 fillér.

Március.

Tavaszi szellő szárnyain száll felénk a szabadság eszméje. Arcunkra hozza a pírt, szemünkbe a lelkesedés tüzt. Kezünk ökölbe szorul — és tenni vágyunk.

Mert érezzük, hogy tennünk kellene. Látjuk előttünk a vigasztalan jelent, sejtjük erőnket és érvényt akarunk ennek szerezni. Nagyok előttünk az akadályok s e gátak csak megsokszorozzák tettvágyunkat. És erőnk érezte, az elibénk tornyosuló akadályok, a segítségre szoruló jelen, mind azt sejteti velünk, hogy a jelen határköve leszen a multnak. Hitet, bizalmat önt belénk, hogy a siralmas jelent beföldeli tán még ennek a márciusnak szele a szabadság porával s helyébe hozza a diadalmas jövőt.

Van-e alapja reményünknek? Hátha csalfa álmoképek játszanak csak velünk? Hátha a jövőbe vetett hitet csak a Gondviselés jósága küldé most is nekünk, hogy inkább elviseljük a jelent? Hátha a jelen lealázó uralmát míg évtizedek népe hordja görnyedező vállakon, hátha a szabadságnak isteni szabadságát csak unokáink fogják élvezni?

Még ez a tudat is boldogító. De valami sugja, hogy nem így lesz.

Régen, a jelen kezdetén, mely oly közel van még és oly távol már, a mi nagyapáink azért küzdöttek, hogy a szabadságban mi, az ő unokáik részesüljünk. Ők elvérzettek értünk, piros vérükkel ütöttek pecsétet a mi privilégiumunkra. Apáink átörökölték az ő apáik édes reménységét és vállvetve évtizedek alatt évszázadok munkáját végezve el, a reményben, a hitben élő jövőt fiaik számára készíték elő.

E fiuk mi vagyunk. S az isteni munka készen áll. Évezredes talapzaton félszázados királyi szobor.

Csak még a koronája hiányzik. Azt nekünk kell oda feltennünk. Annál is inkább, mert a korona rést is fog eltakarni.

Ott, ahol a szoborra a korona jó, a munkások keze rést hagyott, amelyen behatolhat az eső, amelyen keresztül utat találnak a szobor anyagának ellenséges erői.

Mert e szobor márványból készült s a márványnak ellensége mindaz, ami a természet erőiből — undok. — S ha a rést megtalálják az erők, ha azon keresztül utat törnek maguknak, — megeshetik, hogy az évezredes talapzaton csonka szobor fogja hirdetni a jövőnek, hogy itt egy nemzet halt meg korán, virág korában.

Elrettentő még a gondolat is; szemünket takarjuk el reszkető kezekkel s elrémülve szaladunk az irtóztató fantom elől. S amint kiszabadulunk lenyűgöző köréből, ismét visszatér arcunkba a pír, szemeinkbe a tűz, karjainkba az erő reménylünk.

S bátran kiáltjuk oda a csüggedőnek: *előre!* Ha ugyan van köztünk csüggedő. Bár nem hisszük, nem hihetjük, mert nem szeretjük hinni.

Ha pedig van, akkor az menjen oda most, márciusban, a szabadság hónapjában, egy tiszta reggelen a Szabadság-szobor elé. — Emelkedjék fel a talapzatra, karolja át azt a női alakot és üdvöztető csókban csókolja le a bronz ajkáról az éji harmatot. Ha tovább is csüggeteg marad s ha ilyen általában a magyar ifjuság, akkor.....

De ah! hagyjuk. Szomorú kép ez nagyon! Hanem ha van bennünk erő, ha még van akaratunk, akkor előre zenészek, játszatok el a jelen gyászindulóját s a jövő szimfoniáját, mert az előbbi meghalt tegnap, az utóbbi feltámad holnap.

Matolcsy Sándor.

Március idusán.

Irla: **Kuthi Sándor.**

*Ez a nap a mi dicsőségünk napja,
A szabadság diadalünnepe!
Ezt mutatja szívünk dobbanatja,
Szemünknek villámló tekintete.
Mosolyogjon ránk kék ég boltozatja
Hadd szálljon el borongó fellege,
Ragyogjon a hősök glóriája
Kárpátoktól le az Adriára!*

*Te diadalmas márciusi szellő,
— Mely az ágon ezer rügget fakaszt —
Festő szírmok közt halkán átszőkellő
Kelts a szívekbe ujjongó tavaszt.
Csodás álom — tündérvarázst lehellő
A szabadság vérlüktetése az!
Az erdő, mező, a völgy, a halom
Le nem igazva büszkén, szabadon!*

*Életre kél im' az ifju kis csoport,
Mellyel tavasz kelt télromok felett,
Ifju örömmel tartja meg a tort,
— A porbasujtott gyáva megremeg —
A nemzet szíve, mely már haldokolt,
Velük szebb, új életre ébredett,
S mint a lombot lerázza a vihar,
Ugy törte szét rabláncát a magyar!*

*Előttünk a lobogó, büszke szellem,
Hő szívünkben fonséges ideál,*

*Közel hozzánk és mégis elérhetlen
Mint felettünk diadalmasan áll.
Felénk ragyog az esti szürkületben
S a déli nap égő sugarinál,
Kilép a vészbe, a zivatarba
Lángszavával felriasztva: Talpra!*

*Ez a szabadság büszke, csodás harca!
... Ha olvasod, tetszik tündérmesének —
Föllángol rajta gyermekifju arca,
Könnye buzog az agg. hős szemének.
Ott áll a költő óriás alakja,
Kél az ajkán riadó vad ének.
S aztán .. lebukik a porbatiporva,
Mintha egy isten halála volna!*

*Nem ismeri senki a sirja ormát
Siratni őt, hogy hullanánk a porba,
Hogy mint szent helyre, levetvén saruját
Ifju és agy elzarándokolna.
Emléke néki ez az egész ország:
Kalásztenger, bérc, erdő, a róna,
Álmodozunk a hősök reményén
Szabad lelkük ifjusága kéjén!*

*Tekintetek szét széles e hazában,
Halljátok-é? az öröm éneke:
Itt lebeg szívünk elfogó varázsban
Kossuth s Petőfi áldó szelleme.
A szabadságnak csodás tavaszában
Lobogva ég a szent tűz is vele
Fénylő világát egy országra vesse,
Mely győzött: a jobb, az íge, az eszme!*

Ébredés.

Jöjj tavaszi szellő, minél hamarább. Szívünk melegedni kezd az enyhe napsugárnál, lelkünk valami mámorító, édes illatnak érzi közeledtét. Hej, mert mikor itt lesz a tavaszi szellő és szárnyalva, susogva végig fű, repül a tájon, úgy megváltozik minden. Galy duzzadni, ifjulni kezd, a fű kiserken, zöldbe öltözik, a fehér öltöny tarkává, szinessé válik. Edes öröm futja át a föld fekete testét; a virág kipattan, kibujik. Jöjj, jöjj tavaszi szellő minél hamarabb — — —

Mert akkor, mikor itt lesz, olyan a föld, mint az ifju, szép menyasszony; vidám, mosolygó, szemében ragyogás, szavában édes méz; fején virágkoszorú.

Es akkor a mi lelkünk is mozogni kezd, szárnyalást vesz. Álmokat lát az ifju akkor s vágyakat érez. Tarka képzetek, pillangó szárnyu gondolatok töltik el. Mámor, lelkesülés, álmodozás egész élete. A mezei virág édes vágyat ébreszt, a patak mormolása ábrándossá tesz, erdő suttogása, a madár szólása sejtelmeket kelt. Bármerre járunk-kelünk, nyomunkat virág s dal követi.

Mily kár volna az ifju léleknek gerjedezését, forrását elvágni. Ugy szép a rét is, ha tele van virággal. A vágyakat, az ábrándos gondolatokat, az eszméket, melyek elkében fakadnak, virágzanak, gátolni. Nem, hadd csapongjon szabadjára, mint a kicsiny méh szálljon virágról-virágra; hadd járjon be erdőt-mezőt, repüljön fel a magasba a kék éghez, a fényes csillagokhoz s mint a méh

mézzel megterhelten, úgy ő is hadd térjen azután vissza. De addig járjon keljen szabadon, ábrándozva, vidáman.

Azért ifjak, leányok, ha majd eljön a tavaszi szellő s nyomában, lehelletétől kibujik a virág, felpattan a rüggy és viruló zöld lesz minden, erdő, mező, ha majd a napsugár is melegen, gyönyörtadóan esik reánk, akkor menjetek ki az erdőre, mezőre.

S ott a mezei liliomok, az ibolyák, százszorszépek között álljatok körbe, daloljatok, táncoljatok. Tüzzetek koszorut fejetekre és a madár dalolására kezdjétek ti is dalba. Oly szép az élet viruláskor. Ifjak, lányok örüljétek majd a szép tavasznak. A szellő édesen, andalítóan suttog, a levegő mámoros, a napsugár gyönyörtadó, a madarak dalolnak, erdő-mező tele virággal. S aztán, ha majd felkél az első csillag, jöjjetek újra vissza, dalolva, kart karba öltve, koszuval fejeteken.

En is kimennék veletek, mert egykor úgy eljártam én is. Szaladgáltam, nevettem, vágyaimnak szárnyán el-elrepültem. De már most oly nehéz a futkározás, játszás, nevetésre is csak kevésszer hajlok; szememből a tűz, a ragyogás, a fény kialudni készül. Ugy szeretnék pedig veletek menni, — megkönnyülne lelkem — s ott kint veletek dalolni, játszani. De most már csak illatát érzem a tavaszi szellő közeledtének és erre melegség támad keblemben.

Jöjj azért, jöjj tavaszi szellő minél hamarább, hátha én is megtanulom játszani futásodtól a vig zajongást.

Köver Árpád.

Március idusán.

Irtá: Vályi Nagy Gusztáv.

Vérét kiszívták, lelkét meggyalázták,
A büszke népet szolgává alázták,
Rabságra kényszeríték a magyart.
Béklyóba verték a puszták királyát
És türte némán hóhérja igáját,
Nem ejte ajka jajsztót vagy sohajt.

De jött a hajnal... A tavasz sugára
Rászórta fényét a rab ablakára
S lehulltak régi rozsdás lánczai,
Miken a feledés lidérczei ültek.
Egy nap egyszerre, mind, mind teljesültek
Sok századoknak rózsás álmai.

Az eszmék harca győzedelme volt ez,
A várva-várt szabadság napja volt ez,
Jertek hát ünnepelni e napot
De lelkünk lángja el ne tántorítson,
A multak fénye ám el ne vakítson,
Borzadva intelek, jól vigyázzatok!

A zsarnokság s a többi rémes árnyak
Még itt lebegnek, bár a lomha szárnyak
A rút fejet előlünk elfödik.
Amig emléken mi rágódunk a multnak,
Szent sirjainkra hő-könnyeink hullnak,
A gázság addig titkon működik.

A nagy nap adta kincsek garmadáját,
Mig az örömnék ittad a pohárját,
Megrablá addig régi tolvajod.
S mi megmaradt, mi még tied belőle,
Azt ráaggatod nyusztos ünneplődre:
A cifra gombot, bogláros csatot.

Nem az, mi volt, többé a büszke zászló,
A lenge szellő fuvalmában játszó.
Hiába omlott érte véretek,
Most megcsonkitva, megnyirbálva, ócskán,
Ütött-kopottan áll s a vézna póznán
Csak tenyéryn timerített kőc fityeg.

Szép, szép a béke enyhe hűvösében
Mindaz, mi jó, az él s virágzik épen,
De a zsarnokságnak is tápot ad.
Szép, szép a mult emléken elmerengni,
De szebb, ha látjuk a jövőt derengeni,
Csak tőle várhatunk nagyot, sokat.

Kelet felől fölpirkadt már a hajnal
Szellője telve elnyomott sohajjal,
De már inog a zsarnok trónusa.
Üdvözlégy hajnal! szívünk édes álma,
Mert készületlen minket sem találna
Egy uj, egy szebb március idusa.

Lelkünk, testünk tavaszra vágyik újra.
A zsibbadást, a tespedést megunta.
Oh jöjj mindent megújító tavasz!
Fordítsd valóra legszebb álmainkat,
Övezd be sugárodal homlokinkat,
Mindegy, ha zord, ha véres lesz is az.

Március idusa.

Irtá: B. Bagossy Kálmán.

Fellebben a multak sötét fátyla:
Oszlik a köd — fénylő nap ragyog...
Dicső tettek, hős csaták emlékin
Vágyó lelkünk úgy elandalog.
Hiszen rég volt, amikor felvirradt
A szabadság fényes hajnala,
S bilincseket, rabigát lerázva
Uj életre ébredt a haza...

Rég volt, régen: más világ volt akkor,
Más nap égett, más szél fujdogált,
Mikor ezrek, millióknak álma,
Szép reménye — mind valóra vált...
Ragyogóvá csókolta az eszmét
A szabadság izzó ajka;
S mint a naptól — teremő lett minden
Ott, hová csak elérő sugara...

Zengjen a dal szép, csodás időkről
Márciusnak rózsás idusán;
Szárnyra kapja lágyan fuvó szellő
És áthordja e széles hazán.
Hallotára milliók szíve dobban
S milliók ajka mondja az imát,
Hogy annyi vész, annyi rémes ellen
Nem dönté meg e magyar hazát...

Nagy nap volt az: hős tusáknak napja,
Szüle dicső, fényes tetteket:
Megmozdult a leigázott nemzet —
Széttörni a rabbilincseket...
S küzdött egyre lankadhatlan hévvel:
Uj csatából, uj csatába szállt

*És a szent, a fényes szabadságért
Nem rettegte a sötét halált.*

*Az ifju, mert lelkét égni érzi,
Kedvesitől végső bucsut vett
S ment előre pajzán szilaj kedvvel,
Vésztől, bajtól már nem rettegett;
Mert erős lett, bátor, erős férfi
S lelkesedve a harcok zaján:
Száz veszélyből, száz veszélybe rontott —
Tűz szemében — dal az ajkán.*

*Vértől ázott e hazának földje,
Vért ontottak a hős fegyverek;
A hajnalt a harci lárma jelzé
S nem madárdal, szellő lehelet.
És a sötét vészbe szállott le az
Alkonyatnak végső sugara.
S halk zokogás, haldoklók, nyögése
Vott az, ami máskor estima.*

*Oh, hány szemben reszketett a könnycsepp,
Hány szív őrzé néma bánatát,
Hogy reményét, hogy legdrágább kincsét
Szerelmével nem fonhatja át.
Ott halt el az, a csaták zajában
Ellebbentve végső sóhaját,
Hogy, bár látná boldognak a nemzet
Ezt a sokat szenvedett hazát...*

*És egyszerre dal száll át a tájon
S szárnyal által széles e hazán;
Felhevül a fáradt lélek újra
Lángra gyújtó magasztos szaván,
És zeng tovább a költőnek lantja,
Hogy szabad lesz újra nemzetünk,
S visszhangra kél milliók szívében:
Rabok voltunk... Szabadok leszünk!*

*És csodát tett e szónok varázsa
S az a sok hős, tetterős Titán
Uj rohamra szállott Zeus ellen
S uj hír, babér fakadt a nyomán.
Álom volt tán'?... Fényes égi való!...
Mese?... Tett, mely egész nemzetét!...
Dicső kora, uj életre ébreszt;
S mégis mind egy szent eszme tevő.*

*És, midőn a hősi ünnep napja,
A fényes nap nyugalomra szállt
És utolsó bucsusugarával
Biborszinbe vonta a határt:*

*E hazában szabad volt a nemzet
Széjjelzuzva vészes ellenét,
S a nagy ünnep boldog mámorához
Madár zengte hála énekét...*

*Ünnepeljünk!... Mondjunk dalt a multtól
Szépet, mit csak zengeni lehet,
S töltse be egy nemes, büszke érzés
E napon a honfi kebleket.
Mert, lezajlott bár a mult csatája,
Az emléke mindig szép leszen,
Mig magyar lesz széles e hazában
A hős vértől ázott földeken.*

*Mig magyar lesz... büszke szép multjára,
Mit egyedül maga alkotott;
Amig csak a dicső, szép napokról
Búgó szellő ékes dalt susog..
Óh, légy üdvöz, amig dobog egy szív,
Mig csak él e szép magyar haza:
Dicső nagy nap, március idusa,
Szabadságunk rózsás hajnala!*

A költészet és a képzőművészetek határkérdése.

Lessing „Laokoon“-ának ismertetése alapján.

(Folytatás.)

Amit a fönti kérdésről elmondottam, azt a Laokoon egyszer-másszori lapozgatása után jegyeztem fel: egyszerűen kronológikus sorrendben. Ne keressen hát benne senki rendszert, annál kevésbbé tudományos rendszert, mert nem ez volt célja a munkának, hanem felmutatni azt, hogy mennyire nem állhat meg a Laokoon ellenes irányzatnak az a nézete, hogy Lessing e művének ma már kevés, vagy egyáltalában semmi becse és így, mint ami már a múlté, csak irodalom történeti nevezetesség tulajdonítható neki. — A dolog nem így áll. Tanulmányozza át elfogulatlanul bárki a Laokoont, talál benne igaz — ma már a tudomány által tullépett álláspontokat, de általában véve tételei nem hogy elavultak volna, sőt a mai esztétika alaptételeit képezik s megdönthetetlenek. — A munkának is s a tudománynak is határozottan vesztesége, hogy a Laokoon befejezetlenül maradt, annak azért, mert nem egy félbemaradt fejtegetést tisztázott volna, s így a félreértésből kifolyólag nem állhattak volna elő gáncsolók,

ennek pedig, mert teljesen önálló nézetei lettek volna az összes művészetekre s míg így csak a költészet, festészet és szobrászat az, amivel különösen foglalkozott, föltétlen kiterjeszkedett volna az összes művészetekre s megalkotta volna a költészet tanát, amely teljes rendszerbe foglalva még ma sincs. De így is jelentős munkát végezett. — Fejtegetéseiből mindenkor odajutunk ki, hogy a költészet minden művészetet magába foglaló művészet, s így a művészetek művészte. Ez épít képzeletben, ez fest, leír, alakokat hoz be világába eszközei hatalmával, a ritmus, a zene benne rejlő, tőle elválaszthatatlan valami, ez a lélek, amely nélkül a költészet a maga fenséges világából, ideális magaslatáról porba hull. *Azzal, amikor időbeliség, s térbeliség szerint osztályozza a művészeteket, megvonja köztőlük a halárvonalat, mit szabad ennek, s mit annak; mikor pedig át engedi bizonyos mértékig egyiket a másik birodalmába, megadja a művészeteknek a jogot, a haladás jogát: a szabadságot.*

Mikor a művészetek céljául egyedül a szépet jelöli ki: igaza van, de hogy a görög művészetekben, amelynek alapján megalkotta a szabályait, ne lett volna rut, itt már véleményében nem osztozunk. Bizonyosságul ott vannak a rut meduza-fők, melyek épügy művészi kezek alkotásai, mint a leghiresebb fentmaradt görög szobrok. Tételei közül azokat, amik vitatásra nem szorulnak, mint amikor a művészetekben az ideált, eszmét keresi, a kifejezésbeli mértékletesség elvét a képzőművészetnél bizonyos korlátozottságot, a költészetnél a legnagyobb szabadságot s a részek arányosságát stb. ne kutassuk, csak egy tételét, ami föltétlen megkívánja, hogy hozzá szóljunk s ez a festészet kérdése. — Részletekbe itt Lessing — legalább a Laokoonban, már pedig erről van szó — nem bocsátkozik, arckép, tájkép, csendélet s zsáner festészeiről külön-külön nem szól, csak tisztán a történelmi festészeiről, mert ebben talál eszményit, a Nagy Sándorok, Caesárok tetteiben fenségeset, követésre méltót, lelkesítő az új meg új ember nemzedék előtt, s így a festészet ágai közül valóban művészetnek csak a történelmi festészetet tartja.

A festészet többi ágairól művében mély hallgatás. S mert ezeket fejtegetés alá nem vette, sokan odanyilatkoznak, hogy a tájkép, csendélet s zsánerfestészet szerinte természetmásolás, illetve

utánzás levén, mint ilyen, a művészet nevére nem érdemes és nem is művészet. Nohát ilyen következtetni lehet, de határozottan állítani merészség. Ha a Laokoont befejezhette volna Lessing, a festészet ágaira vonatkozó vélemények is biztosan tisztázva lennének és amint a többi tételei elfogadhatók, úgy erre vonatkozólag se lettek volna a mai kor és közte nagy nézeteltérések. Még az ő korában a festészetnek ez utóbbi ágai gyarló lábbon álltak s így kevésbé éles műbíró olyasmit kimondhatott volna, de Lessing, aki mindent éles szemmel vett bonckés alá, hogy ilyesmit határozott formában — törvénynek mondott volna ki, én elhinni, sőt elképzelni is alig tudom. Le, leki-sínyelhette a festészet ez ágait, de a művészetek közül, hogy kitörölte volna, nem hiszem.

És míg némelyek hibának róják fel, hogy a rútat nem engedte meg a művészetekben, rosszul teszik, mert Lessingtől ilyesmit ki nem olvashattak, megengedi bevinni a rútat fokozatosan a költészetben, meg: a képzőművészetekben, mint sokszor szükséges nélkülözhetetlen valamit s ezt az álláspontot a modern iskola is úgy fogadta el s úgy hirdeti.

A szépnak a meghatározását nem adja mint pl. Greguss, hogy nem egyéb az, mint „jó s igaz“, vagy mint Kant, „ami érdek nélkül tetszik“, hanem azt a lényegben keresi, mely az alak mint eszköz által esztétikai gyönyört támaszt. A lényeg tehát nála a fő, de époly fontos a forma úgy, hogy Lessing nyomán a szépet így lehetne meghatározunk: *szép a lényegnek formában minden időre érvényes tökéletes kifejezése.*

Még azt említjük meg, hogy a Laokoonnak mindjárt elején, (IV. fejezet) megveti a tragikai vagy drámai elmélet alapját, így ezen a téren szintén uttörő; követeli a drámában is főleg a természetességet.

Ezekben mondtuk el, amit Less. Laokoonjáról el akartunk mondani. Lehet, vannak fontosabb kérdések, amiken mint gyakorlatlan kutató átsiklottunk, viszont kevésbé fontosak, melyekkel talán kelletténél többet foglalkoztunk, de mentsen még egyszer, hogy a kérdéshez nem valami nagy apparátussal fogtunk hozzá. S végül, hogy véleményünk tisztán álljon: a festészet homályos kérdését kivéve Lessing tételeit teljesen elfogadhatónak tartjuk, mint olyanokat, melyek tisztázták a művészetek kérdését s melyeken felépült a modern esztétika.

Kocsis János.

Régi diákélet.

Irt a március 5-iki Cantus-ünnepélyen felolvasta:

Lengyel Béla.

Prológus.

Hol hallám — nem tudom — de egy
Kálvinista pap beszélt.
S valamikép az egyszeregy
Oly igaz volt, mit beszéle.
Monda Ő .. s én elhivém!
Hogyha tehát kételkednék
Valaki historiámon,
Ne én tőlem kérje számon;
— Én csak krónikás levén —
Hanem járjon szerte-széjjel
S látogassa a szegény
Kálvinista papokat!
Köztük biztosan akad,
Aki vidám, jó kedélylyel
Elmeséli majd neki
A szép, régi korbeli
S az alább írt dolgokat

Historia.

Nagy Debrecen városában
Réges-régen hajdanában!
Amikor még nagyapánknak
A szőr csak pelyhedzett állán
S nem lityegett a bokáján
A diáknak — pantallon, —
Hanem jártak zsinórozott
Szűk, feszes magyar ruhába...
— Avagy fekete tógába...
S amikor még majmolón
Künn, a nagy piacon járva,
Nem volt a diáknak háta
Görbe s lába szerteszét
Nem rugdalt, mintha kaszálna —
És ablakos félszemét
Nem mereszté utcánépre!
De mikor felpeszüült vére,
Hogyha küzdelmet kívánt!
Testet, lelket edző volt az
Sajna, biz'! bár nem is járt
Annyi élvel, — mint manap a
Kalabriász s biliárd...
Akkor esett e történet,
Amit mindjárt elbeszélék!

* * *

Holdvilágos csöndes éjjel
Borult le az egész tájra...
A nagy, ódon „Alma-Mater“
Valamennyi Coetusába
Elpihent a lármá... zaj!
A diákság ser'ge alszik...
Csendben, rendben s alig hallszik
Egy mozdulat vagy sohaj!

Csak egy „dárdás“ bús nyögése,
Horkolása, nyöszörgése
Zavarja a csendes éjt
S ha megkérdeznénk szegényt,
Hogy mit álmodott az árva?
Azt felelné bizonyára:
Convictusban asztalára
Téve volt tőrös leány!
S mivel ő vett utoljára,
Éh kopott nyet a szegény.

Máskülönben csend van szerte!
A „Vigil“-t is kirendelte
A kőszivű „Inspektor“,
Hogy vigyázzon diák-népre,
Ne hogy majd álmában érje
Valami baj, vagy veszély;
De mivel csendes az éj
Az is alszik valahol.
De egyszer csak, hallga! hallga!
Átmegy a csend szörnyű zajba.

Harangoknak kondulása
Zúg bele a csöndes éjbe...
Mintha mond'ná vész zúgása:
Ébredjetek, ti emberek,
Ébredjetek, segítetek
Vagyon s élet van veszélybe!

S im! az első kondulásra
Megváltozik képe mása
Ódon „Alma-Mater“-ünknek!

És — mint mikor összegyűlnek
Megtréfálni nagy diákok
Az alvó kis diákat,
S dognak lábujja közébe
Papirost, meggyújtva, égve...
S azután mind lesi... várja,
Hogy mikor rug égett lába
Csillagokat szerteszét!
S mint ki elveszté eszt,

Hogy ugrik fel mély álmából
 Szegény kis diák ágyából
 Shogy megy falnak, ágynak, széknak.
 ...Ilyen módon ijeszti meg
 Az aluvók seregét
 A harangok kondulása
 Szerte hangzó vész zúgása!...
 S ki se dörzsölve szemét...
 Meleg ágyát oda hagyva
 Össze-vissza kipve-kapva,
 Csizmát, ruhát felcserélve
 Fut, rohan ki mind az éjbe.

* * *

„Incendium“, „Incendium“!
 Hangzik a szó szerteszéjjel.
 Nosza, fiuk! Talpra, rajta!
 Megküzdeni a veszélylyel.
 Lobog a láng, ég az utca!
 Hős szív, hős kar, drága mostan!
 S a diákok — arcus tüzel —
 Gyülekeznek rendben, sorban.
 Vezérük a „nagy botos“
 Forgatja már fegyverét is
 Az iszonyu „nagy bot“-ot
 S félkézzel forgatja ám,
 Pedig olyan, mit manapság
 Megforgatni tiz pezsgőző
 Hős ficsur se' tudna tán!

S kész a csapat. És vezére
 Indulást parancsol végre.

Ó megy elől, törve, zúzva!
 Dőlt palánkon átugorva
 Apró, nagy, megy mind utána
 Egyenesen, tűziránya.
 Nem kérdve, hogy hol szabad,
 Megy mindenki, fut, szalad!
 Hogy előbb a tűznél legyen,
 — Én kimondom, pedig szégyen! —
 Mint az amugy is rendesen
 Mindig későn járó, jövő
 — Előbb díszbe öltözködő —
 Rendes tűzoltó csapat.
 Mert volt ilyen akkortájtban,
 Nagy Debrecen városában
 S én azt hiszem, hogy akkor sem
 Volt ő gyorsabb oltani...
 Mint épen a mostani!

Mondom: mentek... törve, zúzva,
 Dőlt palánkon átugorva..
 Igy értek ki végre aztán
 — Mék utcára — nem tudom...
 Hajh, de amint széjjel néznek,
 Hogy tovább merre mennének,
 Mit látnak — tul a kuton —
 — Mert volt kut is az utcába,
 Mára is van, bárki lássa —
 Hát egy gebe kocog szépen
 Nem messze az utközépen:
 Vizipuskát vitt tova
 S a tűzoltók szép sora
 Büszkén lépdelt az uton!

Büszkén lépdelt, mint gebéje,
 A diákrá rá sem nézve
 Ment, nyomult a ló után
 És kacagott a bután,
 Hogy az szegény maga tolja
 Masináját gyalogsorba..
 S még azt hiszi azután,
 Hogy ma is, mint rendesen
 A tűznél előbb leszen
 És így övé lesz a pálma
 S a dicsőség mirtuszága.

És csak mentek, mentek szépen
 Nagy büszkén az utközépen.

A diákság nézve, látva,
 Fáradtsága, hogy megy kárba
 S a dicsőség, hogy vesz el...
 Látva, hogy hiába tolja
 Masináját .. gyalogsorba
 S valamit ki nem eszel
 Soh'sem tudja majd legyőzni
 S egy lófejjel megelőzni
 Azt a szegény, rossz gebét
 S a tűzoltók seregét!
 ...Néz hát jobbra, néz hát balra
 Minden esztét felcsavarja,
 Vajjon merre lelne rést
 S hogy jutna el hamarább
 Valamelyik kerten által
 Megküzdeni tűzzel, lánggal,
 Mint a tűzoltó csapat.

Néz hát jobbra, néz hát balra
 Minden esztét felcsavarja,
 De csak nem jut semmi se

*Eszébe, s már dühe lángol,
Mert ime, előtte táncol
Nagy büszkén a rossz gebe!
Néz a földre, néz az égre
A vezérre is néz végre.
S lám — megáll a „nagy botos”
Megforgatva, megpörgetve
Fegyverét, a „nagy bot”-ot.*

*S csapatnak is „állj!” kiáltja
S arca borul hősi lángba.*

*S áll a csapat, meg sem mozdul,
Egy sem lépne ki a sorbul,
Csak vár, mi lesz az alatt,
Mig előtte elmasiroz
A fess tűzoltó csapat?
De im! ránéz vezérére
S öröm gyúl ki a szemébe,
Mert lám — mint a gondolat —
Zúg a bot a légen által
S halálthozó ólomával
Főbe sújtja a lovat.
S mintha villám sújtott volna,
Szegény pára hull a porba.*

*S egyet-kettőt nyöszörög még,
Rug még egyet kettőt lába:
Rápislant még egy utolsót
Borult szemmel — gyilkosára,
Azután... kiszenvede!
S míg a tűzoltóság bámul
S fel sem ocsul ámultábul...
A diákok serege
Már messze jár gyalogsorba,
Masináját viszi... tolja!*

Epilogus.

*Eddig tartott a történet...
Hogy mi lett aztán a vége,
A diákok mit kapának,
Jutalmat vagy büntetést-e?
Azt magam sem tudom!*

*De annak utána jártam,
— Benne van a krónikában —
Hogy a fentebb irt uton
Végig menve, értek épen
A tűzhöz — elolták szépen!
És így... övék lett a pálma
S a dicsőség mirtuszága!*

Az első legáció.

(Humoreszk.)

Mikor a komoly, minden szépért, jóért és nemesért lelkesedni tudó, több munkakedvvel, mint munkaerővel megáldott első éves theologus — hivatalos néven bagoly — beiratkozik a debreceni theológiára, bár nem mondja senkinek, de magában szentül meg van győződve arról, hogy ő belőle debreceni püspök lesz.

És reménye jogosult is, — hisz ebben nincs semmi lehetetlenség.

Ma már egyáltalában nincs lehetetlenség!

Ma, amikor a kormányozható léghajónak a kormányozhatáson kívül már minden kellékét feltalálták, — ma, amikor az »Engel-cég« a vizet kánai mennyegző nélkül is borrá tudta változtatni: akkor miért ne lehetne egy komoly, törekvő bagoly-theologusból debreceni püspök, hiszen elvégre minden püspöknek előbb bagoly-theologusnak kellett lenni.

De, hogy ez az ábránd valóra változzék, ahhoz szükséges megtalálni azokat az eszközöket, amelyeknek segítségével az öreg kollégium „Pannonia» cétusából a püspöki rezidenciába lehet jutni.

De hát melyek ezek az eszközök?

Ha megszedi magát tudománnyal, akkor kiteszi magát annak a veszedelemnek, hogy beültetik egy theologiai tanári katedrába, amelytől az ifju Timotheusok tudományos képzettsége érdekében csak ásó-kapa választja el. S ennek az eszköznek az igénybevételéről minden nagyobb kapacitálás nélkül lemond, mihelyt kénytelen közelebről megismerkedni a zsidó abc szarkaláb betűivel, sőt ha addig rokonszenvezett is a zsidókkal, ettől a perctől kezdve biztosan antiszemita lesz.

Ha pedig hátat fordít a tudományoknak, akkor meg a fennálló egyházi törvények inpraktikus intézkedése folytán eldugják az Isten háta mögé valami kis kongruás ekkleziába, ahol aztán úgy megszeretik a kiváló férfit, hogy onnan ugyan karhatalommal sem ültethetik az egyházkerület nyakára.

Igy hát ezen Scylla és Charybdis között legjobb a khinai középuton haladni.

— De mégis mi szükséges különösen ahhoz, hogy valaki püspök lehessen? — teszi fel magának a kérdést a bagoly.

— Ehhez tekintély kell, még pedig külső és belső — adja meg magának a feleletet a bagoly.

De hát hol kezdje meg egy első éves theologus ezt a tekintélyszerzést oly mértékben, hogy ez a késő jövőre is kihasson?

Az iskola falain belül? — Hiszen ha négy viharos esztendő leforgása után elhagyja az öreg kollégiumot, akkor a hálátlan utónemzedék egyszerűen napirendre tér felette, átadja őt a történelemnek, s kezdheti újból az alapvető munkát.

De nem! ne ess kétségbe fiatal óriás! Van még számodra egy mentőcsónak.

Vannak pillanatok a theologus életében, amelyeket ő, t. i. a theologus és ōk, t. i. a hitelezői egyaránt türelmetlenül várnak; amikor egy félesztendőre jóllakik töltött káposztával és diós, mákos kiflivel; — amikor megátkozza Noét, hogy a szőlővenyigét is bevitte a bárkába, — s ezek a nevezetes pillanatok akkor állanak elő, amikor a theologust — legátus urnak szólítják.

És itt állapodjunk meg egy kissé, mert a legáció sokkal nagyobb fontossággal bír egy theologus életében, hogysem azon oly hamar át lehetne siklani, sőt a jámbor elsőéves theologus, aki önmagát egyhangulag püspökjelöltnek tolja fel; épen itt véli lerakhatni jövőjének alapját. Mert ha négy év alatt 12 ízben kimegy hódító körutra az egyházkerületbe, ugyan hogy ne maradványok annak nyomai az ő jövőjében is.

Nagy dolog ez, kérem!

Hej! hogy foglalkoztatja ez a fantáziáját egy kezdő theologusnak.

Hogy fogja majd egy csapásra meghódítani hiveit, hogy fogják a »szavazatját« dicsérni, hogy fognak a vénasszonyok pityeregni, hogy fogja majd beseperni azokat a sárga csikókat, amelyekben nincs sárga csengő, hogy fog majd a pap lánya keserű könyeket hullatni a bucsuzáskor stb. stb.

Ilyen és ehhez hasonló eszmecsere után azonban egyszer csak tényleg beköszönt a nagy nap — az elekciónapja, amikor minden theologus kiválasztja magának azt az ekleziást, amelyben a karácsonyéli csillag fényességét akarja hirdetni s amely ekleziásának a kontójára már hónapok óta csinálja az adósságot.

Hej! nagy nap ez, kérem!

A régi lovagkorszak utolsó fellobbanása ez, sőt nemcsak, hanem valószínűleg így vonultak be

őseink a vereckei szoroson hazánkba, mint ezen a napon a tiszteletes atyafiak a választó terembe.

Délután 2 órakor nem harsan fel a trombita hangja, mégis megmozdul az öreg kollégium tógátus diákságának apraja-nagyja s vonulnak az elekcióna.

Elöl mennek a kacagányos apák, élénken tajtékpipázva, utánuk párducos leventék, Ferenc József kabátban, kemény kurtarikát szorongatva agyarukon, utánuk huhogó kis csapat, a baglyok csapatja, ezuttal nem sodrott hetest, hanem virginia cigarettát szipákolva.

A hagyományos formások után megkezdődik a választás. Előbb az öregebb diákok választanak, azután a fiatalabbak. Ez a sorrend azonban az idősebbek iránti köteles tiszteletből van így megállapítva csupán, s korántsem azért, mintha ez valami anyagi előnnyel járna, mert hiszen az még gondolatnak is profán, hogy egy theologus pénzre, hitvány pénzre gondoljon akkor, mikor az ige hirdetéséről van szó.

A terem egyik szögletében egy első éves bagoly szerénykedik. Csöndesen szipákol, — igen jámbor fajta.

Neve Balambér. Állása bagoly és — püspökjelölt. Épen most gyújt rá az ötödik virginia cigarettára.

Türelmesen várta, míg az öregebbek alku-doztak a zsiros legációkon, de mindjárt rajta a sor s így ideje gondoskodni önmagáról is. Szerényen odasompolyog az egyik esküdtiákhöz, Mihályhoz, a kontraskribához, akinek a bagolyugratás terén bokros érdemei vannak s megszólítja alázatos hangon:

— Tiszteletes ur, egy kérésem volna!

— Hallom, öcsém! — feleli az esküdtiák.

— Uj ember vagyok. Nem ismerem a legációkat, kérek egy kis utbaigazítást.

Az esküdtiák egyet köhint, megpödrí fekete bajuszát, jóindulatu színt kölcsönöz arcának s azt kérdi Balambértól:

— Szereti-e a szép lányt, öcsém?

— Szeretem — mondja kissé fülíg pirulva.

— Na öcsém, akkor ne menjen máshová, mint Kutyabagosra. Jó képű, jó kiállítású lánya van a papnak. A rektornak a felesége kedves kis fehércecseléd. A koszt is jó, ital is akad, amennyi kell. Ami a jövedelmet illeti, rendes körülmények között *másnak* 15 forint szokott lenni, de kollega urnak meglesz 30 pengő, arról jótállok!

— Köszönöm, tiszteletes ur! — válaszol hálásan a delikvens.

— Balambér 1. th. választ! — kiáltja a választást vezető esküdt.

Balambér minden gondolkodás nélkül oda kiáltja:

— Kutyabagos!

Minden oldalról egetverő derűtség.

— Beugrott a bagoly! — hangzik a szélbalon.

— Nyolc pengő a stóla, tizenkettő az uti költség — kiáltja egy hang jobbról.

— A kutyabagosi legátus a rektorral hál egy ágyban! — hangzik a jobbközépen.

Szegény Balambér majd dugába dőlt, anynyira zavarba jött. Felfordult vele a világ. Mindenütt szeretett volna lenni, csak ott nem, ahol minden szem ő rá meredt, minden arc rajta mosolygott.

Maga sem tudta, hogy, hogy nem, de kívánczorgott a teremből s felkullógott a »Pannonia« cétusba, leült az ágya szélére, gondolkozott volna, de mindig csak az motoszkált a fülében:

-- Beugrott a bagoly!

Ezt neki mondták, tehát ő be van ugorva. Ki ugratta be? — Mihály, a kontraskriba. Hova ugratta be? — Kutyabagosra. — Miért ugrott be? — Mert bagoly. — Miért ugratták be? — Mert bagoly. -- Mit kell most neki tenni? — Elmenni Kutyabagosra legátusnak.

Ennek meg kell lenni, ha törik, ha szakad. Ezen már nem segít maga a Herkópáter sem.

— No hát, ha el kell menni, hát elmegyek, oszt' megmutatom, hogy ki vagyok én! — mondja Balambér eszmélve s ezzel ujult erővel talpra ugrott s rágyújtott a hatodik virginia cigarettára.

Az idő homokja pergett lassan, szépen. Közeledett az idő teljessége. Készült a fekete sereg legációba.

Aki még sohasem volt legátus, az azt hiszi, hogy legációba készülni olyan könnyű dolog, hogy csak felül a vonatra, s megyen.

Nem megy az olyan könnyen, kérem!

Mikor a legátusjelölt mind a három prédikációját beszédte a K. A.-tól az ámenig szóról-szóra, akkor elmegy a gőzfürdőbe. Azután szalonruhájából kicsalja a konviktusban kapott zsirpecskéket, friss guzikenőccsel fényesre pucolja

romlásnak indult hajdan erős cipőjét, a szörképződményeket eltünteti álláról, finom hajdusági bajuszpedróvel hegyesre pödri bajuszát, ha van, ha nincs, akkor nem pödri hegyesre, és így önmagából kikelve, hóna alá kapja kis batyuját, amelynek tartalma 3 gallér, 2 pár kezelő, 1 pár fuszekli, 1 skatulya guzikenőcs, 1 skatulya bajuszpedró, 1 pakli 13-as, 1 fogkefe, 1 hajfésű, 1 bajuszkefe, egy hatos ára paprikás szalonna, 5 píz ára kenyér, 2 píz ára féderveisz, 1 drb libellus, 1 drb »megértettük 4 krajcár« és a megfelelő számú pátens, — felül a kisvonatra, kimegy az állomásra, megváltja a jegyet a harmadosztályra s beül az elsőosztályu váróterembe.

Igy tett Balambér is, a püspökjelölt. Mikor egy bucsupillantást vetett a tükörbe, meglegedetten dörögte:

— A pap lánya le fog szerelmesedni.

Aztán felült a vonatra s nagy gondolatokat forgatva agyában, csak akkor ébredt fel álmodozásából, mikor a kalauz harsány hangon kiáltotta:

— Kutyabagos, egy perc!

Tehát itt volnánk. Szálljunk ki.

De milyen csalódás! Az állomáson a főnökön és egy félszemű bakteren kívül egy árva lélek sincs.

Fogadtatásnak elég gyenge! No, nem baj!

Kocsi sem várta, mert az egész állomáson csak egy szegényes talyiga állott egy kis kurta mokány lóval.

Ez a postás volt.

Mivel a hónap nem tetszett halotti lepellel beborítani a haldokló természetet, sőt az ájer is elég tavaszi modorban fujdogált, tehát meglehetősen sár volt, — amolyan fekete karácsony.

Ha ló nincs, a számár is jó — gondolja magában a kutyabagosi legátus, azzal odalép a talyiga mindenható urához s bizalomteljes leereszkedéssel megszólítja:

— Hadd üljek fel, bátyám, mert belefulok ebbe a ménkü nagy sárba.

Az öreg postás, akinek a Jézuska hozományai miatt soron kívül pakkja is akadt, mogorván vágta vissza:

— Sohse busuljék kigyelmed, az én mokány lovamnak rövidebb a lába, mégsem ful belé.

Erre nem számított, de hát több is veszett Mohácsnál.

Mit volt mit tenni, nekivágott a nagy sárnak s olyan akkurátosan taposta fényes cipőivel a sarat, hogy a debreceni pék sem különbül a valódi orosházi kenyérnek való tésztát.

Balambér nagy gondolatokba és nagy sárba merülve közeledett Kutyaabagoshoz.

A falu végén egy csapat apró szittya, bot végére tűzött sárgolyóbisokkal japán—oroszborsdit játszott, s mikor Balambér közel ért hozzájuk, az egyik, mihelyt őt megpillantotta, lotjával felé mutatott s odakiáltotta társainak:

— Ni, zsidó!

Ez a kijelentés abban a körülményben leli magyarázatát, hogy Kutyaabagoson a papon, rektoron és a zsidókon kívül senki sem hordott pantallót, hanem a falu lakosai, az említett urak kivételével, az év enyhébb szakaiban amolyan házivászonból készült lobogós száru nadrágban jártak. Mivel Balambérban sem a papot, sem a rektort nem ismerték fel, tehát ő nem lehetett más, mint zsidó, hozzávéve még azt a súlyosbító körülményt, hogy hóna alatt batyu volt.

A gyermeksereg abbahagyta az ádáz tusát s gyűrűbe verődött Balambér körül s tisztos távolból körültáncolva, karban zengedezte:

— Zsidó, zsidó, mi van eladó?

Balambér álmódzott valami ünnepélyes foddattatásról, de azért ezt a lelkes ovációt szívesen elengedte volna.

Az őszinte lelkesedést elnyomni azonban nem könnyű dolog s Balambér ezt meg sem kísérelte, hanem »odi profanum vulgus et arceo« jelszóval nekivágott a falunak.

De nem addig van a'!

Ez még csak az előjátéka volt a fejlődő eseményeknek. Most jön a feketekává.

Mert Bagos nem azért Kutyaabagos, hogy kutya ne legyen benne s nem azért kutyaabagos kutya, hogy a nadrágos emberek iránt őseitől örökölt ellenszenvvel ne viseltessék.

Hát biz' erről Balambérnak is meg kellett győződnie.

Mert amint az első házat elérte, egy, a kerítés alatt elmélkedő komondor vésztijszó hangon elvakkantja magát, ami annyit jelentett, hogy idegen szagot érez!

Tihanyi ekhóként, 10—12 helyről jő rá a válasz, de hajh, nemcsak a válasz, hanem a megtestesült visszhang is. Egyszerre egy mérges kutyahadtól látta magát körülvéve, amelyek

nagy érdeklődést látszottak mutatni szalon nadrágja iránt.

Már-már vértanui halálra gondolt, amikor egy öreg atyafi, aki a ház előtt flegmatikusan pipázgatva, eddig néma szemlélője volt a kutya-komédiának, most jobb kezét kivette nadrágzsebéből — mert megjegyzendő, hogy télen a laikusok is nadságot viseltek, de olyat, amit a csizmaszárba huznak, — kényelmesen a szájához emelte, szép lassan levette agyaráról a pipát, jobb kezével megtörülte a száját s odaszólt a kutyahadnak:

— Ne kutya, ne!

Erre a veszedelmes had kámforrá vált.

Balambér hálátelt szívvél közeledett élete megmentőjéhez s meghatottságtól remegő hangon mondott neki köszönetet.

— Mi járatban van itt kigyelmed? — kérdi tőle amaz, miután pipáját ismét visszahelyezte eredeti helyére.

— Én a helybeli legátus vagyok — viszonzá Balambér.

— Aunnye, de fránya egy legényke, ha még a kutyaugatástól is megijed.

— Nem az ugatástól, bátyám, hanem a harapástól.

— Harapástul? Van annak mit harapni, nem él az emberhussal! — s azzal sarkon fordult s ott hagyta Balambért, mint szent Pál az oláhokat.

Mit volt mit tenni, felnézett az égre, meglátta a tornyot s ballagott arrafelé.

Az már kevésbé okozott neki fejtörédelmet, hogy melyik a pap háza, arra hamar ráakadt. Belépett tehát a kapun, kopogott az ajtón. Egy mohos »Szabad!« volt rá a visszhang. Balambér belépett.

Egy tisztos, őszbevegyült öreg ur, fején hálósapkával, szájában feketére szivott tajtékpipával ült az asztal mellett, mélyen elmerülve egy nagy könyv tanulmányozásába, ugyannyira, hogy mikor Balambér belépett, akkor sem vette ki abból szemét.

Balambér egy illedelmes alázatos szolgálja után bemutatja magát: »Én Balambér első éves hittanhallgató, a debreceni főiskola által a karácsonyi szent ünnepek alkalmából a kutyaabagos evangélium szerint reformált egyházba kiküldött ünnepkövet vagyok«. Elmondta hiba nélkül s ekkor hivatalos komolysággal nyújtotta át személyazonosságát igazoló libellusát.

— Elhiszem én anélkül is! Foglaljon helyet öcsém!

Leült. Két perc szünet.

— Hát megjött kedves öcsém? — kérdi az öreg ur.

Hiába is tagadta volna, tehát azt mondta:

— Meg!

— Ugy látom, nagy sár van

Ez is igaz volt.

— Nem fázott meg kedves öcsém?

Dehogy fázott szegény Balambér, még nagyon is melege volt.

— Hova való születésü kedves öcsém?

— Én Beregmegyében, Haranglábön születtem.

— Hát ott milyen volt a termés?

— A buza elég jól fizetett.

— Hát a takarmány drága-e arra?

— Drága bizony, kérem, husz pengőt is kínálnak egy szekér szénáért.

Ilyen mederben folyt az eszmecsere tovább, s miután még történelmi hitelességgel megállapították, hogy ilyen nyomorult tél régen nem volt, az öreg nagytiszteletű ur, hogy legátusát tájékoztassa a környüállásokról, tudomására hozta, hogy ő, mint öreg, özvegy ember, nem tudja kellőképen ellátni s így a rektornál lesz szálláson.

— Hát bizony kedves öcsém, míg szegény megboldogult feleségem élt, addig mindig én láttam szívesen a legátust, de mióta ő meghalt, csak így élek magánosan, öregesen.

— Hát a nagytiszteletű ur kedves leánya talán nincs itthon?

— Leányom? Sohse volt nekem leányom, kedves öcsém!

Ez már szíven találta Balambért Erre felállott, köszönt s mikor kilépett az ajtón, olyat sóhajtott, mintha a szívéről egy paplány esett volna le.

— Hát csak csunyán beugratott az a Mihály esküdtiák! — azzal még mormogott valamit, olyasmit, mintha a villahajtóba kívánta volna a kontraskribát.

Lehorgasztott fővel ballagott át a rektorhoz.

Kopogott s belépett. Az asztalnál két férfi ült, az egyik a rektor, a másik egy ismeretlen atyafi. Az asztalon egy literes üveg volt, már csak félig telve valami szintelen folyadékkal, amelyet első ízben viznek nézett Balambér, ké-

sőbb meggyőződött, hogy kisüstön főtt szilvórium volt.

A rektor, aki eddig nagy szakértelemmel fejtegette a szembenülő atyafi előtt az alkoholnak az ember testi és szellemi életére gyakorolt káros befolyását, recsegős »hozta Isten legátus uram!« után minden unalmas bevezetést mellőzve, odanyújtotta neki a literes üveget.

Balambér megkóstolta s azután szemügyre vette a rektort. Ez magas, vállas természetű ember volt, azzal a különös ismertető jellel, hogy bár arcán egyáltalában nem voltak felfedezhetők a vérszegénység tünetei, az orra különösen telivérnek volt mondható.

A gonosz nyelvek azt suttogták, hogy a rektor orra borvirágos, de ennek alaptalanságát maguk is belátták később, mert a rektor sokkal nagyobb rokonszenvvvel viseltetett a kisüstönfőtt szilvórium, mint a boriránt, már pedig a borvirágról igen, de a kisüstönfőtt szilvórium virágról nem emlékszik meg a krónika.

Majd a kedves kis rektorné után tudakozódott Balambér.

— Ott lóg a falon — válaszolja a rektor. Balambér meglepetten tekintett a jelzett helyre, s ott lógott egy — csikóbőrös kulacs. A rektor pedig tántorgó lépésekkel ment a kulacshoz s szíve teljes szerelmével suttogta neki: „Drága kincsem galambocskám, csikóbőrös kulacsocskám“.

Ez a szép „szavazat“ annyira meghatotta az ott időző atyafit, hogy véletlenül az csuszott ki a száján hogy bár az ő felesége is a falon lógna, de aztán hirtelen körülnézett, hogy nem hallja-e a felesége.

Hát az nem hallotta, hanem egy kis fiu lép be az ajtón s így szavaz az atyafinak: „Édes apám, azt üzente édes anyám, hogyha rögvest haza nem jön, a laskanyujtóval jön utána“. Most még jobban meg volt hatva, felállott s nekiindult a nagy utnak, nem tántorogva, csak a lépést cifrázva.

Igy aztán a rektor és a legátus ketten maradtak. Ittak és beszélgettek és beszélgettek és ittak, jobban mondva a rektor ivott és beszélt, és beszélt és ivott.

Hjah, de hát nagy a szesz hatalma. Egy ideig még csak birta a rektor kevésbbé józan észszel, de később mind ritkábban szólt, majd kezdé hunyorgatni hamvas szempilláit. Amint Balambér így elnézegette a szemlét, karjaiban

szendergő alakot, eszébe jutott, hogy valaki neki azt mondta, hogy a kutyabagosi legátus a rektorral hál egy ágyban. Ijedten nézett körül s a szobában csakugyan nem volt több egy ágy nál se égen se földön.

De mégis csak rágalomnak bizonyult ez a ráfogás, mert a rektort nem üres feje mindig jobban-jobban előre huzta, míg egyszer egy meg-gondolatlan pillanatban fővel leaffektált a székről. Ha a szoba deszkával lett volna padlózva, akkor a padló koppant volna nagyobb, de mivel a szoba földes volt, így a rektor feje koppant nagyobb.

Miután Balambérnak minden feltámasztási kísérlete meghiúsult, fogta magát, megvetette az egyetlen ágyat s belefeküdt.

A kiállott sok viszontagságtól kimerülve hamar elaludt s álmodott szépet, gyönyörűt.

S milyen iróniája a sorsnak, álmában megint csak legátus volt, de nem kutyabagosi, hanem debreceni. Ez volt aztán a legáció. Hogy a fellobogózott városba való impozáns bevonulást el ne ejtse, úgy eszelte ki a dolgot, hogy felült a kis állomáson a motorra s elzónázott a nagy állomásra. Itt volt aztán a nagyszerű fogadtatás. Fehérruhás leányok állottak sorfalat s hintettek virágot utjára. Az üdvözlő beszéd és válasz elhangzása után a város ötfogatu hintójába ült s a népek ezreinek éljenzése közepette behajtatott az ő számára külön berendezett erkélyre nyíló lakásába, ahol, miután az egyháznak, városnak, különböző testületeknek és céheknek tisztelgő küldöttségeit fogadta, bankett volt, amelyen minden pohár az ő egészségére koccant össze.

Majd következett a tulajdonképeni szereplése. Istentiszteletet tartott a nagytemplomban. Méznél édesebben folyt ajkáról a beszéd. A hivek úgy hallgatták, mint egy Messiást. Egyszer csak egy hatalmas recsegés reszketteti meg a levegőt s hallja, hogy az utcán kétségbeesetten kiáltja egy ember: „felrobbant a gázgyár!” — pedig dehogy, a kutyabagosi rektor recsegős hangja volt, aki pálinkás jó reggelt kívánt Balambérnak.

Mennyországból pokolba!

Mit tehetett egyebet, felkelt, megreggelizett, majd a templomba mentek, ahol kellő alázatossággal és szép renddel felvették az urvacsorát s aztán elmentek az öreg Nagytiszteletű urhoz ebédre, amely ebéd állott orrjalevesből, husból, töltött káposztából — amely fogás a paróchiális

menünek ünnep másod, sőt harmad napján is középpontját képezte — végre diós kifli és homoki vinkó.

Ebédközben erősen politizáltak. Megbuktatták Tisza Pistát, megválasztották az új képviselőket, megalakították az új kabinetet s mire ezzel elkészültek, az ebédnek is vége lett.

Ekkor a harangozó lépett a szobába, haptákba vágta magát Balambér előtt, mivelhogy ő volt a soros, s illedelmesen göngyölgetve bárányszőke szipkáját, azt kérdezte tőle:

— Lehet-e harangozni legátus uram?

— Lehet — válaszolá Balambér. S erre a szóra, hogy „lehet”, egy cseppet sem vert a szive lassabban.

Megkondult az első harangszó.

A fiatal, kezdő legátus ilyenkor úgy érzi magát, mintha Isten kezébe adta volna a tárogatót, közönséges diáknyelven azonban ezt úgy fejezik ki, hogy „drukkol az ipse”.

Mikor a másodikat huzzák, — fázott; mikor a harmadikat huzzák, — melege volt.

Ekkor a hóna alá fogta a bibliát, bement a templomba, beült a papiszékbe s hol hideg, hol meg forró láza volt. Komikus egy állapot!

Felmegy a katedrába, s azt az optikai csalódást konstataulta magában, hogy vagy ő emelkedett nagyon magasra, vagy a hivek sülyedtek lejjebb egy pár méterrel, elég az hozzá, hogy nagyon homályosan tudta kivenni az egyes alakokat.

Az előkönyörgést és urimát elolvasta hiba nélkül, majd jött a prédikáció. Ez is ment jól. Predikációjában szó volt arról a bizonyos Jónásról, akit az a bizonyos cethal elnyelt. Mikor ehez a részhez ért, már felbátorodva nagy páthosszal nekivágott: „Valamint Jónás elnyelte a cethalat!” halk pisszegés támad a hivek között, ő észreveszi, hirtelen ki akarja igazítani: „Valamint a cethal elnyeletett Jónás által” — a hivek között derűtség, Balambér 40 fokos lázban, majd egy utolsó kísérletezés: „Valamint a cethal által elnyeletett Jónás”.

— Kutya legyenek, ha bele nem sül — sugja a katedra alatt ülő presbyter a szomszédjának, amelyet Balambér is tisztán meghallott, lévén az ő füle és a presbyter ajka között kicsiny a távolság.

Hát még épen csak ez hiányzott. Mert egy embertől, pláne egy legátustól csak nem lehet azt

kivánni, hogy ő miatta egy Isten képe és hasonlatosságára teremtett kutya bagosi presbyter, Uram bocsáss! bagosi kutya legyen.

És győzött a legátusi ambíció a felebaráti szeretet, nem szólt többet egy árva szót sem, úgy tett, mintha belesült volna, — pedig nem sült bele.

Akik valaha egyházszónoklattant tanultak, azok nagyon jól tudják, hogy van a prédikációnak egy nagyon fontos alkotó része, amely, ha hiányzik belőle, lehet az illető beszéd akár politikai, akár emlékbeszéd, akár parainesis, csak nem prédikáció. S ez a fontos alkotó része a prédikációnak az — ámen.

Ezt ragadta meg tehát Balambér is, s kevés várakozás után odabiggyesztette az áment.

S ezzel meg volt mentve a becsület, de hijába, a hivek között csak az a meggyőződés alakult ki, hogy a legátus belesült.

S az a bizonyos Jónás volt az ő végzete.

Elment a stólat összeszedni, de az egyik atyafinak megdöglött a lova, tehát nem adhatott annyit, mint máskor, a másiknak nem döglött ugyan meg a lova, de hát drága a takarmány, a harmadik elment a szomszéd faluba keresztelőbe s így esett meg rajta, hogy amely legáció rendes körülmények között *másnak* 15 frt. volt, *neki* nem hozott a konyhára, csak 9 frt. 55 krt.

Méltán sóhajtott fel tehát szegény Balambér Bánk bánnal: „Nincs a teremtszenben vesztes, csak én”. — pedig egyszerűen többet nem sült bele a prédikációba.

Igy mentek füstbe az ő tervei.

A sárga csikók nem ugráltak a zsebében, a pap lánya sem hullatott keserű könnyeket a bucsuzáskor, sőt mikor nagy busan végigballagott a falun, még a kutya sem ugatta már meg.

Kiment az állomásra, meghúzódott a harmadosztályú váróterem egyik szögletében s jegyet váltott a másodosztályra.

— Debrecen felé tessék beszállani!

Beszállott, s oly szomorúan ült ott, mint Hannibál Karthágó romjain.

Igy foszlottak szét az ő reményei is, mint sokaké — a bál után.

Létay Menyhért 3. th.

Ifjusági hírek.

Március indusán. A főiskolai ifjuság, hagyományához hiven, az idén is megünnepelte március 15-ét a magyar szabadság hajnalhasadása nagy napjának emez évfordulóját. Az ünnepélyek nagy, lelkes közönség jelenlétében a következő sorrendben s műsorral folytak le:

I. D. u. 2 órákor. Ünnepély a Petőfi-szobornál: 1. „Honvédek csatadala” Hubertől. — Éneklí a Petőfi-dalkör. 2. Nemzeti dal. Irta: Petőfi Sándor. Szavalja: B. Kiss Pál joghallgató. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: Kiss Endre joghallgató. 4. A Petőfi-dalkör nevében annak alelnöke dr. Varga Lajos a szoborra koszorút helyez. 5. „Talpra magyar!” Éneklí a Petőfi-dalkör.

II. Fél 3 órákor. Ünnepély a főiskola udvarán a következő műsorral: 1. „Hymnusz”. Éneklí a főiskolai énekkar. 2. Emlékbeszéd. Tartja: H. Kiss Pál joghallgató, a „Magyar Irodalmi Önképző Társulat” elnöke. 3. Március idusa. Irta: V. Nagy Gusztáv. Szavalja: Szilágyi Dezső joghallgató. 4. „Talpra magyar!” Éneklí a főiskolai énekkar.

III. 3 órákor Ünnepély a szabadság-szobor előtt a következő műsorral: 1. Riadó” Hubertől. Éneklí a munkásdalgylet. 2. Alkalmi költemény. Irta: Kuthy Sándor. — Szavalja: Geöbel Károly joghallgató. 3. Kocsis János hittanhallgató emlékbeszédet tart s a főiskolai ifjuság nevében a szobrot megkoszoruzza. 4. Kossuth-induló. Éneklí a Kossuth-dalkör.

IV. Fél 4 órákor. Ünnepély a városháza előtt a következő műsorral: 1. „Hymnusz”. Éneklí a városi-dalárda. 2. Emlékbeszéd. Tartja: Adorján István hittanhallgató. 3. Nemzeti dal. Irta: Petőfi Sándor. — Szavalja: Varga Antal hittanhallgató. 4. Szózat. Éneklí a közönség.

V. Négy órákor délután a tanítóképezde ifjusaga tartott sikerült emlékünnepelet a főiskola dísztermében változatos s élvezetes műsorral. Elszavaltak három pályadíjnyertes ódát, melyeket V. Nagy Gusztáv, B. Bagossy Kálmán, Kuthy Sándor jh. irtak, lapunk jelen számában közöljük.

Emlékünnepelet tartott a debreceni főiskolai énekkar március 5-én. Az ünnepség szép közönség jelenlétében, változatos műsorral folyt le. A műsor következő volt: 1. Gyászének: Lenztől. 2. Megnyitóbeszéd: nt. Csiky Lajos felügyelő tanár urtól. A jutalmazottak megnevezése. 3. Tenger gyöngye: id. Ábrányi Kornéltól. 4. Komoly szavalt. Tartja: Kiss Pál 2. jh. 5. Szövetségdal: Mozarttól. 6. Honfidal: id. Ábrányi Kornéltól. 7. Felolvasás: Lengyel Béla jh.-tól. 8. Kurucdalok: Székács Gyulától. 9. Vig szavalt. Előadja: Verzár Jenő 8. o. 10. Harmónia induló: Huber Károlytól. Zongorán kíséri: Balog István 3. jh.

Az ünnepély minden egyes program-számát lelkes éljenzéssel s tapsokkal honorálta a hálás közönség.

Lapunk felelős szerkesztőjének Lengyel Béla jh.-nak az ünnepélyén tartott felolvasását jelen számunkban közöljük.

A J. Ő. T. f. hó 29-én csütörtökön tartja legközelebbi ülését, amely már előre is leköti a főiskolai ifjuság figyelt.

mét. Ez a kis társaság, amely mostanában, hála az ügyes vezető kezének, oly nagy lendületet vett, egyre jobban és jobban népszerűbbé válik. Legutóbbi gyűlésén, melyet egészen egy formális esküdszéki tárgyalás töltött ki s amelyen *Füley* Lajos 4. jh. a védő, *Hajdu* László 3. jh. az ügyész szerepében vált ki, — a hallgatóság — mily szokatlan esemény ez ilyenkor, a II. félév közepén — színlígt megöltötte a termet.

A f. hó 23-iki ülésén H. Kiss Pál elnök fogja folytatni a székfoglaló ülését, a jelentkezők vitatkozni fognak e kérdésen: „Hasznos-e a halálbüntetés?” s végül verseny szabad-előadás lesz. Tárgya: A felekezetek jogállása Magyarországon, az Árpádok alatt.

A zászlóavatást előkészítő bizottság H. Kiss Pál elnökle alatt szorgalmasan tartja üléseit. Az ülések rendes vendége ngos. *Than* Gyula szerkesztő ur is, aki a nemes ügy iránt oly szeretettel viseltetik, hogy minden alkalmat felhasznál arra, hogy az ifjúságot magasztos célja felé egy lépéssel közelebb vigye.

Maga a bizottság különben nagy kérdéseket oldott már meg. Határozott a zászló elkészítése kérdésében, a kivittel Zádor Lajos céget bízván meg. Megrendelte a zászló-szegeket Löfkovits Arthurnál. — Kiválasztotta azon urhölgyeket, akiket védnöknőinek s azon helyi- és országos notabilitásokat, akiket védnökeinek szándékozik felkérni. — A többi bizottságok is lázasan dolgoznak, az estélyrendező bizottság Tóth Emil, a bálrendező Hódy Béla s a felkérő bizottság Szávay Zoltán elnökle alatt nem egy fogós kérdést oldott már meg.

Az ügy mindennap előre halad egy jó lépéssel. S hisszük is, hogy amint most, épp úgy a végén is, köszönettel s elismeréssel fogunk adózni a rendezőségnek.

A Kolozsvári Tud. Egyetemi-kör tisztujtásáról, igaz régebben vettünk tudomást, de az ujonnan választott tisztviselők névsorát csak most közölhetjük. — Csohányi János s vele az egész tisztikar lemondása után elnök Pólya Antal ügyvédjelölt lett Péterfi ellenében 4 szótöbbséggel, alelnökök lettek: Kéki István bh., Deák Zoltán jh., főtitkár: Pethes László jh., főjegyző: K. Kovács István jh., főkönyvtáros: Gáberdeen Rezső bh., háznagy: Szabó Ferenc jh., pénztáros: Csáthi István mh., altitkár: Sztás Jenő jh., aljegyző: Lukács Vilmos jh., alkönyvtáros: Margetsch Jenő jh., ellenőrök: Kallós Nándor jh., Sóvágó Tibor. Választmányi tagok, jogi karról: Balogh Gábor, Kepes János, P. Holl Jenő, ifj. Somodi István; bölcsészeti karról: Mezei Sándor és Papp Loránt; matematikai karról: Makoldi Győző és Hornyák Ferenc; orvosi karról: Farkas Károly és Ullmann Vilmos.

A választás lezajlása után a közgyűlés a március 20-iki ünnepély rendező bizottságát alakította meg. Ekkor hozza le a budapesti ifjúság küldöttsége a tavaly felavatott Kossuth-serleget, mit az idén Kolozsváron fognak őrizni. — A kolozsvári ifjúság nagy szabásu ünnepély keretében fogja átvenni a serleget. Az ünnepi szónoklat tartására gróf Apponyi Albertet vagy Barabás Bélát kéri fel. Az intéző-bizottság az ünnepély előkészítésén nagyban dolgozik, amelyen előre láthatólag minden magyar főiskola ifjúsága képviselve lesz.

A Magyar Irodalmi Társaság e hónapban két ülést tartott. A gyűléseken a következők szerepeltek: Bán István th. szavalta Tompa Mihály »Utolsó versei«-t középsikerrel. Kiss Endre jh. bírálta Szávay Zoltán joghallgatónak »Apró történetek« című verseit. A társulat úgy a versekért, mint az ügyes bírálatért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Miksa Rezső jh. szavalta Várady Antal egyik szép költeményét középsikerrel. Meg kell még emlékeznünk Kocsis János és Kuthy Sándor akad. hallgatókról, kik felolvasásukkal érdemelték ki a társulat köszönetét.

A gyűlésen intézte el a társulat a közte és az »Egyetértés« dal- és zeneegylet között felmerült konfliktust, kifejezést adva az Egyetértés egyesület iránt érzett nagyrabecsülésének, s így a tévedés alapján felmerült félreértés elsimult, aminek bizonyossága az is, hogy az Egyetértés március 15-iki ünnepségeinken teljes számban részt is vett.

Itt kell megemlékeznünk az ódapályázatról is. Örömmel jelenthetjük, hogy dacára annak, hogy az év vége felé járunk, öt pályamunka érkezett be, mind méltó arra, hogy róluk beszéljünk. Mind az öt sikerült munka volt, úgy, hogy a bíráló bizottság nehezen tudott választani köztük. Az első díjat nyerte B. Bagossy Kálmán 2. jh., a másodikat Kuthy Sándor 1. jh., a harmadikat V. Nagy Gusztáv 4. jh. Dicséretet érdemelték B. Kiss Pál 1. jh. és Kovács Lajos 2. jh. ódái.

A Petőfi dalkör, elnöke, ns. Komlóssy Arthur ur után a M. I. Ö. T.-nak a március 15-iki ünnepségek rendezésének költségeire 25 koronát adományozott, melyért fogadja ez uton is hálás köszönetünket.

A Joghallgatók Segítő Egyesülete megint válság előtt áll. Soóky Jenő 3. jh., kit a múlt év végén az ifjúság nagy lelkesedéssel választott meg elnökének, állásáról lemondott. Tudjuk a lemondás okát, de véleményünk szerint március végén, mikor már az egyesület nem működik, mivel összes ügyeit elintézte, s csakis az elnöknek van dolga a kötvények ügyeit elvégezni, mikor nem reprezentálásra, hanem munkára van szükség, bármennyire is méltányoljuk Soóky Jenő indokait: ezen tettét a magunk részéről nem helyeselhetjük.

De eddigi működésétől az elismerést nem tagadhatjuk meg, mert ha a kötelezvények ügyei elintéztetnek, abban nagy érdeme lesz Soóky Jenőnek is.

A jogász ifjúság március hó 6-án este a Bika szálloda disztermében táncestélyt rendezett. A multság, dacára annak, hogy az összes előkészületek csak egy hétig tartottak, elég fényesen sikerült. Az érdem a szép és fényes multságért Hódy Bélát és Soóky Jenőt illeti.

A kolozsvári Egyetemi kör e hó végén országos Kossuth-ünnepélyt s nagy diákgyűlést rendez, melyre a debreceni ifjúságot is meghívta. Az ünnepségeken s a gyűlésen akadémiánkat a következő hallgatók képviselik: H. Kiss Pál, Göbel Károly, Benkő Viktor, Frankó János, Létay Menyhért. E nagy diákgyűlésen beszélnek meg az orsz. diákszövetség eszméjét is.

Vályi Nagy Gusztávnak, főiskolánk kiváló poétájának a Csokonai-pályázaton nyertes *Gábor diák*-ja

a napokban adatta elő Makó igazgató. Vályi Nagy Gusztáv dicsősége az ifjuság dicsősége is s magunk részéről is csak örömről fejezhetjük ki az ő sikere felett. Szorgalmának s lankadatlan kitartásának fényes bizonyága az is, hogy nincs olyan számottevő irodalmi verseny, amelyben V. Nagy Gusztáv becsülettel s dicsőséggel részt ne vegyen.

A budapesti Tud. Egyetem Csokonai ünnepélyéről részleges tudósítást vettünk, amelyet szívesen fogadunk és közlünk E. P. tollából. — Tudvalevő, hogy amióta a debreceni Csokonai Kör akcióba lépett, hogy nagy szülőttének százados ünnepet rendez, megmozdult az ország s az eltemetett, elfeledett költő kilép egyszerre a sírból. A mai zivataros időkben, amidőn a politika hullámai átsapnak a rendes határokra, s mindenkit egyformán foglalkoztatnak, jólesik szinte egy-egy alkalom, amely elvon az izgalmaktól s jól esik különösen ünnepelni Csokonait, aki itt pihen a délibábos alföld szívében, híres debreceni ákáclobos temetőben. S vele foglalkozik ma az estétikus, a költő, az irodalomtörténet író. Nem lehet szellemének kiengesztelőbb hódolat, mint az, mikor belátja a kor, hogy a mai harmad, negyedrendű költők fölött, a nyelvnek még akkori fejletlensége mellett is mily magas fokon áll az ő költészete a mai kosmopolita világnál, mennyivel tisztább s igazabb az ő világa. És nyilvánul az elismerés, hogy hozzá méltó legyen a kegyelet. A fővárosi nagy irodalmi egyesületek közül a «Kisfaludi Társaság» febr. elején rendezett külön Csokonai ünnepélyt az Akadémia dísztermében, a vidéki testületek, irodalmi körök azóta mennyien, Beőthi Zsolt Csokonai legnagyobb tisztelője, Csokonai szellemének leghivebb tolmácsolója az egyiptomi piramisok lábaitól küldötte el a hódoló cipruságot Debrecen nagy Csokonai ünnepére, de ez a politikai mozgalmak miatt késő tavaszra maradt, most f. márc. 5-én az egyetemi ifjuság róttá le hódolatát, az az ifjuság, mely semmiféle nemzeti, vagy irodalmi mozgalomtól soha el nem zárkozott, hanem a kor eszméit, melyben csak egy csöppet is talált nemzetit: magáévá tette. Ha jól tudjuk, az egyetemi Irodalmi-kör elnöke, aki maga is debreceni diák, Madai Gyula vette kezébe az ügyet; hogy az ünnepély oly jól sikerült, kiváló rész őt s vele a debreceni fent levő diákgárdát: Csokonai utódait illeti. — Az egyetem hatalmas kupolacsarnoka már 10 órakor zsulolásig megtelt s előkelőségek s az irodalom oszlopemberei foglalták el az első helyeket. Az *egyetemi zenekar* Keler B.: «Csokonai nyitány»-ával kezdte meg az ünnepélyt. *Dankó* egyetemi rektor megnyitó beszéde után *Lányi Ernő* szavalt el Gulyás Józsefnek pályanyertes alkalmi költeményét, majd *Beőthi Zsolt* mondott Csokonaihoz méltó magas szárnyalású beszédet s tört ki beszéde után frenetikus tapsvihár. — Ezután *R. Maróthi Margit*, a Magyar színház tagja szavalt el kedvesen Csokonai utolsó «A reményhez» c. Lilla dalát; *Kenedich Kálmán* pedig, a Népszínház tagja Kóczé Antal híres cigány-primás zenekaranak kísérete mellett adta elő: Lavotta: «A tihanyi echóhoz», «Drága kincsem galambocskám», továbbá Lengyel D.: «Muzsikálnak, muzsikálnak» és «Búsán szól a kis gerlice madárka» dalait. (Az előbbi

dal szövegét a mi poétánk Baja Miska írta, az utóbbiét Zsitvai Tibor.) A kitűnő népszínmű énekesnek volt alkalmá most is fényes tehetségét és hatalmas hangterjedelmét ragyogtatni, tapssal, elismeréssel a közönség bőven jutalmazta. — A hatalmas műsorból kiemelkedik *Madai Gyula*: «Csokonai és Lillája» c. esszéje s ebből egy kis rész, ahol Csokonainak Lillához írott utolsó bucsu leveléről van szó, amelyet id. Szinnyi József a magyar epistola remekének nevezett, amely levelet haláláig keblében hordta Lilla, átkozva mintegy a pillanatot, mikor a végzetes lépésre határozta magát. — Még *Kóczé* hegedű szólója van hátra. Mélabus magyar dalokat adott elő s játéka magával ragadta a közönséget. Amíg sirt, ritt a hegedű a kezében, hurjának minden rezzenése behatolt a szívbe s megmutatta, mi a magyar zene, magyar nóta, ha hozzáértő kezekbe kerül s hogy lehet azzal egy ország zenekedvelő közönségét varázsütésre meghódítani. — Dr. Heinrich Gusztáv köszönő és lelkes beszéde zárta be az ünnepélyt, amelynek fénye méltó volt, hisszük, Csokonaihoz, s méltó az Egyetemhez, — mi hozzá csak messziről gratulálhatunk.

A következő gyászjelentést kaptuk: «Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen kedves testvérünk, sógorunk és nagybátyánk, kinek nemes szíve, ártatlan jó lelke örömről és dicsekedésről volt mindig, s akihez oly szép reményeket fűztünk: *Szeremley Gyula*, tiszaföldvári ev. ref. segédlelkész f. hó 19-én este, életének 24-ik évében, 10 napi súlyos szenvedés után, Szolnokon a vármegyei kórházban elhunyt. A meghaldogultnak hült tetemei az év. ref. egyház szertartása szerint márczius 21-én d. u. 4 órakor fognak a vármegyei kórházból a szolnoki ev. ref. temetőben örök nyugalomra tétetni. Szolnok, 1905 márczius 20. Szeremley Piroska, férjével Jakucs Sándorral és gyermekeik: Sándor, Piroska, László, Ibolya és Etelka. Szeremley Barna. Szeremley Rózsa és gyermekei: Karap Jolánka, Antika és Izabella. Dr. Szeremley Béla feleségével: Dóczy Ilonával. Az örömet és boldogságot, ami a földi életben várt még reá, adja meg neki a siron túl a jóságos ég! Legyen csendes nyugalma!» — A mélyen sujtott családnak ez uton fejezzük ki őszinte, mély részvétünket!

Szerkesztői üzenetek.

A március 15-iki számot jelen számunkhoz csatoljuk, hogy beszámolhassunk egyuttal az ünnepélyek lefolyásáról is.

P. P. jh. Verseit megkaptuk. A jövő számok valamelyikében közleni fogunk a jobbakból. Ha máskor is küld, kérjük, hogy a papírnak csak egyik oldalára írjon.

I. L. tk. Verseiben kedves gondolatnak vannak, a kidolgozás azonban még nagyon is kezdetleges. Küldjön másokat. Rövidebbeket és sikerültebbeket.

Rajongó. Ne mondja, kérem, hogy nem vagyunk udvariasak. — Egy strófát közlünk a küldött versekből, hogy maga is borzadjon meg tőle. Im itten van:

„Játszott én velem is egy lány
Gázolt legszebb gondolatán
A szívemnek; s szerelmemet
Eldobta: megcsalt engemet.”

...Mi meg verseit dobjuk el.